

**КОНДИКЦІЯ ТА ВІНДИКАЦІЯ:
ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ**

Турута О.В., Белєвцова О.С.

Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків

Проблема належного захисту порушених суб'єктивних цивільних прав є однією з невирішених головних правових проблем у сучасному суспільстві. Законодавство має механізми для відновлення майнового становища та забезпечення балансу інтересів учасників цивільного обороту, зокрема за допомогою норм про кондикцію. Проблема полягає у співвідношенні кондикції з іншими вимогами про повернення майна власнику, що стосується як теорії, так і практики цивільного права.

Спочатку треба звернути увагу на те, що кондикція – це позадоговірний зобов'язальний спосіб захисту права власності, який може бути застосований самостійно на підставі ст. 1212 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) шляхом подання кондикційного позову. Кондикційні зобов'язання виникають з різних дій і подій, включаючи заплановані та випадкові, правомірні та неправомірні, від третіх осіб та сторін зобов'язання. У цьому типі зобов'язання не має значення, чи вибуло майно власника за його волею чи всупереч його волі, і добросовісність набувача. Кондикційна вимога може бути способом захисту права власності, якщо річ визначена родовими ознаками (включаючи гроші), і власник вимагає повернення цієї речі (грошей) від особи, з якою він не має договірних відносин щодо цієї речі.

В той час віндикація – це вимога відновлення речі, наділеної індивідуальними ознаками, що перебуває в незаконній власності у відповідача. Віндикаційний позов не застосовується, якщо річ була прийнята добровільно. Українська віндикація означає витребування майна власником з незаконного заволодіння відповідно до статті 388 ЦК України. Набувач не повинен мати жодної форми вини або необережності в діях, які можуть завдати шкоди власнику, навіть якщо він не мав наміру завдати шкоди.

З цього можемо зробити висновок, що кондикція є універсальним самостійним способом захисту суб'єктивного цивільного права та дієвим засобом впливу на незаконного набувача, а також має ширший спектр дії, ніж віндикація. Норми про кондикцію можуть застосовуватися субсидіарно до відносин про витребування майна з чужого незаконного володіння, але не при достатніх підставах для віндикації. Кондикційний позов може бути пред'явлений до власника безпідставно набутого майна та власником втраченого майна до незаконного володільця. Конкуренція між кондикцією та віндикацією не допускається.